

Child age marriages and the effects on women's health: Literature review

Çocuk yaştaki evlilikler ve kadın sağlığına etkileri: Literatür incelemesi¹

Gonca Buran²
Hilmiye Aksu³

Abstract

Early marriage is a violation of human rights outside of the free will, which restricts many rights and freedoms of girls under 18 years of age. Cultural norms, traditional masculine society structure, poverty and wars are effective, and there is a question that remains unresolved despite the legitimacy. It is more prevalent in backward poor countries and developing societies. The country in the first place in the world is Central Africa and more than half (58%) of these women have to marry children. In Turkey, the rate is 5.2% of the total marriages in 2015. The most common province is Kars.

When the literature is examined, the causes of early marriage are gender discrimination, low socioeconomic status, cultural factors, traditional assumptions and religious beliefs, male domination and patriarchal society.

Children with global problems are threatening women's health. These children who are not ready for sexual life are vulnerable to inadequacy in family planning, unwanted pregnancy, excessive number of births, premature births, mother and infant deaths. In addition, early marriages also contain risks that adversely affect women's health, such as sexual violence, sexual health problems, sexually

Özet

Erken yaş evlilik, 18 yaş altı kızların birçok hak ve özgürlüğünü kısıtlayan, özgür iradeleri dışında gerçekleşen insan hakları ihlalidir. Kültürel normlar, geleneksel eril toplum yapısı, yoksulluk ve savaşların etkin olduğu, yasalara rağmen çözümsüz kalan bir sorundur. Geri kalmış yoksul ülkelerde ve gelişmekte olan toplumlarda daha yaygın görülmektedir. Dünyada ilk sırada yer alan ülke Orta Afrika'dır ve buradaki kadınların yarısından fazlası (%58) çocuk yaşta evlenmek zorunda kalmaktadır. Türkiye'de ise toplam resmi evlilikler içindeki oranı 2015 yılında %5.2'dir. En yaygın olan il Kars'tır.

Literatür incelendiğinde erken yaş evlilik nedenleri, toplumsal cinsiyet ayrımcılığı, düşük sosyo ekonomik durum, kültürel etmenler, geleneksel kabuller, dini inançlar, erkek egemenliği ve ataerkil toplum yapısıdır.

Global sorun olan çocuk yaştaki evlilikler kadın sağlığını tehdit etmektedir. Cinsel yaşama hazır olmayan bu çocuklar, aile planlamasında yetersizlik, istenmeyen gebelik, fazla sayıda doğum, erken doğum, anne ve bebek ölümlerine karşı savunmasız kalmaktadırlar. Ayrıca erken yaş evlilikler cinsel şiddet, cinsel sağlık sorunları, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar ve serviks kanseri gibi kadın sağlığını olumsuz etkileyen riskleri de

¹ Bu çalışma 23 -25 Mart 2018 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen I. Uluslararası ve II. Ulusal Kadın Sağlığı Hemşireliği Kongresinde poster bildiri olarak sunulmuştur.

² Öğr. Gör., Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, goncaburan@gmail.com

³ Prof. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, hilmiyeaksu@yahoo.com

transmitted infections and cervical cancer. The fact that these marriages are not legal makes it difficult to diagnose the risks that children may encounter and to provide nursing and counseling services by nurses.

It is suggested that nurses should take an active role in raising awareness of traditional families and their children, to organize training programs and to build interdisciplinary business associations to raise social awareness.

Keywords: Early marriages; child brides; forced marriages; women's health.

barındırmaktadır. Bu evliliklerin yasal olmaması çocukların karşılaşabilecekleri risklerin tanımlanmasını, hemşire ve ebeler tarafından bakım ve danışmanlık hizmeti vermelerini güçleştirmektedir.

Hemşirelerin toplumsal farkındalığın artırılması konusunda geleneksel aileler ve çocuklarını bilinçlendirmede etkin rol almaları, eğitim programları düzenlemeleri ve disiplinler arası iş birliği yapmaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Erken yaş evlilikler; çocuk gelinler; zorla evlilikler; kadın sağlığı.

(Extended English summary is at the end of this document)

1. Giriş

Erken evlilik erkek ya da kadının 18 yaşını tamamlamadan yasa dışı veya yasal olarak evlenmesidir (Kılıç 2012; Boran 2013). Türk Medeni Kanun'unda 17 yaşını doldurmamış, Türk Ceza Kanununda 18 yaşını doldurmamış kızlar ve Çocuk Koruma Kanununa göre erken evlilik 15 yaşını doldurmamış olarak farklı tanımlanmaktadır (Türk Medeni Kanun 2001; Boran et al 2013). Literatür incelendiğinde; “çocuk evlilik”, “erken yaş evlilikler”, “çocuk gelinler” ya da “zorla evlilikler” gibi farklı şekillerde kullanılmıştır (Kılıç 2012; UNFPA 2012; Güneş et al 2016). Evlilik fiziksel, duygusal, psikolojik olgunluk gerektirir. Bu nedenle çocukların ‘gelin’ olarak görülmesi tartışma konusu olmuştur. Toplum tarafından da çocuk evlilikler yerine çocuk gelin terimi kullanılması dikkat çekicidir. Çocuk gelinler teriminin sevimli ve özendirici olmaması ve toplum tarafından kabul görmesinin önlenmesi amacıyla resmi olarak “çocuk gelinler” yerine “çocuk yaşta evlilikler” teriminin kullanılması gerektiği bildirilmektedir (Gök 2016).

İnsan hakkı ihlali olan erken evlilikler, çocukların henüz gelişimlerini tamamlamadan gerçekleşmesi nedeniyle fizyolojik, psikolojik, ekonomik ve sağlık sorunlarının yaşanmasına neden olmaktadır (Burcu et al 2015). Hatta erken yaşta evlilik kadına hazır olmadığı sorumluluklar yüklemekte ve yaşadığı sorunlar ilerleyen yaşta psikolojik sorunlar yaşamasına, intihar girişiminde bulunmasına sebep olabilmektedir (Diyapoğlu ve et al 2017). Fiziksel ve cinsel şiddet bu kadınları tehdit eden önemli bir sorundur. Çocuk yaşta evlenen kadınlar iki kat daha fazla fiziksel şiddete ve üç kat daha fazla cinsel şiddete maruz kalmaktadır (Jain, Kurz, & Global 2007). Ayrıca bu kadınlar fizyolojik gelişimlerini tamamlanmadan oluşan gebeliklerin sonucunda anne ve çocuk sağlığını da tehdit edebilecek önemli kadın sağlığı sorunlarıyla karşı karşıya gelebilmektedirler (Diyapoğlu et al 2017). Bu gebelikler çocuk sayısı açısından değerlendirildiğinde, çocuk yaşta evlenenlerin doğurganlık yılları daha fazla olması nedeniyle, 18 yaş üstü evlenen kadınlara göre daha fazla gebe kalmakta ve çocuk doğurmaktadırlar (Özcebe & Biçer 2013).

Global sorun olan erken evlilikler, kadın sağlığını tüm yaşamı boyunca çok boyutlu olarak etkilediğinden, hemşirelik bakımı ve danışmanlık hizmetlerinin sunumu açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle çalışmada konunun insidansı, nedenleri ile ele alınarak, kadın sağlığı çerçevesinde tartışılacaktır.

2. Amaç:

Çalışma erken evliliklerin kadın sağlığına etkilerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

3. Yöntem ve Gereç

25 Ekim- 9 Kasım tarihleri arasında “Erken yaş evlilikler”, “Çocuk gelinler”, “zorla evlilikler” ve “Kadın Sağlığı” anahtar kelimeler kullanılarak Google akademik’ den arama yapılarak çalışmalara ulaşılmıştır. “Pubmed” ve “Science Direct” veri tabanlarına ise “Early marriages”, “Child brides”, “forced marriages”, “Women's Health” anahtar kelimeleri ile veri tabanlarından 2000 – 2017 tarihleri arasında kriterlere uyan 56 çalışma incelenmiştir. Tarama sonucunda Çocuk yaşta yapılan evlilikleri kadın sağlığı ile ilişkilendiren çalışmalar herhangi bir sistematizasyon yapılmadan incelenerek derleme türünde makale yazılmıştır.

3.1.Çalışmanın Sınırlılıkları

Sistematik derleme yapılması daha nitelikli sonuçlar elde edilmesini sağlayabilirdi. Yapılan incelemeye Türkçe ve İngilizce olan çalışmaların dahil edilmesi farklı dillerde yapılan çalışmaların kapsam dışı bırakılması çalışmanın kısıtlılıklarını oluşturmaktadır.

Erken Evliliklerin Görülme sıklığı

Ülkemizde 16-17 yaş aralığındaki evliliklerin resmi olması için, (medeni kanununun 126. Maddesine göre) ebeveyn izni ile mahkeme kararı gerekmektedir. Türk medeni kanununa göre 16 yaş altı evlilikler ise kesinlikle yasaktır (Türk Medenî Kanunu 2001). Tüm dünyada yasaların özel durumlarda izin verdiği (çocuğun ebeveyn veya yargı onayı ile reşit sayılma ve evliliğe izin verilmesi durumu) çocuk yaştaki evlilikler hesaplandıktan sonra bile, 7.5 milyon kız, yasadışı her yıl (günde 20.000 kız) evlenmek zorunda kalmaktadır. Bu çocukların oranı %68 civarındadır (Wodon et al 2017). Tüm dünyada erken evliliklerin net olarak belirlenmemesinin nedeni bu evliliklerin yasal olmaması ve evliliklerin mevcut yöntemlerle kayıt altına alınamamasıdır. Çünkü ülkemizde bu tür evlilikler için genellikle herhangi bir evlilik töreni yapılmaksızın yasal bağlayıcılığı olmayan biçimde gerçekleşmektedir (Özcebe & Biçer 2013).

Türkiye İstatistik Kurumu (TUIK) verilerine göre kız çocukların (16-17 yaş grubu) evliliklerinin, toplam resmi evlilikler içindeki oranı 2014 yılında %5.8, 2015 yılında ise %5.2’dir. Bu tür evliliklerin en çok olduğu iller sırasıyla, %15, ile Kilis, %15.2 ile Kars ve % 15.1 ile Ağrı’dır (TUIK 2017). Ülkemizde 15 veya daha düşük yaşlardaki evlilikler medeni kanuna göre yasal değildir (Türk Medenî Kanunu, 2001). Ülkemizde bu evlilikleri net olarak belirleyebilecek çalışmalar bulunmamakla birlikte, Köse (2014) ve Sivaslıoğlu (2015)’nin araştırma sonuçları ve Diyarbakır’da “Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi”nin rapor sonuçları, istatistiklere yansımaya 15 yaş evliliklerin varlığını göstermektedir. Sonuçlara göre adet görmeye başlamadan evlendirilen çocukların oranının neredeyse %20 olduğunu, çocukların yarısından fazlasının 15 yaşın altında olduğunu, Diyarbakır’da çocuk yaşta evlendirilen (%32.8) kadınların % 20.4’ünün 18 yaşından önce doğum yaptığı bildirilmiştir (DİKASUM 2013; Köse 2014; Sivaslıoğlu 2015). Bu çocukların resmi nikahlarının olmaması ve gebe kaldıklarında sağlık kurumlarından hizmet almamaları, tam olarak sayılarının belirlenebilmesinde önemli bir engeldir. (TBMM, 2010; Yakıt ve Coşkun, 2014). Erken evliliklere yönelik verilerin resmi istatistiklere kısmen yansıtıldığı söylenebilir (Diyapoglu et al 2017).

UNICEF’in dünya ülkelerinin verilerinden elde ettiği sonuçlar doğrultusunda hazırladığı 2016 raporuna göre, “Kalkınma Hedefleri” doğrultusunda çocukların refahını iyileştirmeye yönelik ülkelerin erken evliliklere yönelik önlem almadığı sürece, 2030 yılına gelindiğinde 750 milyon çocuğun erken yaşta evlendirilmiş olacağı bildirilmektedir. Rapor sonuçlarına göre erken evlilik oranları en yüksek olanlar sıralandığında; Batı Orta Afrika ilk sırada (%42), Afganistan Bangladeş gibi en az gelişmiş ülkeler (%41) ikinci sırada ve Sahra çölünün güneyindeki ülkeler üçüncü sıradadır (%39). Yaş aralığı 15-19 olan kız çocukların 2010-2015 yıllarında erken evlilik oranları sıralandığında ilk sırada yer alan ülke Orta Afrika (%58)’dir. Çad 2. sırada (%48) ve üçüncü sırada ise Güney Sudan (%40) yer almaktadır. Bu rapora göre Türkiye’ye ilişkin veri %15 tir (UNICEF, 2016).

Evliliklerinin Nedenleri

Eğitimsizlik ve Ailenin Sosyoekonomik Düzeyi: Sorunun temelinde yatan en önemli faktörlerden birisi ailelerin eğitim seviyesinin düşük olmasıdır. Eğitim düzeyleri düşük olan ailelerde erken evliliklere daha fazla rastlanıldığı gözlenmiştir. Bu aileler erkek çocuklarını şartlar elverdiğince okutup askerliğini yaptıktan sonra evlendirilirlerken, kız çocukları için eğitime harcanacak bütçe erkek çocuğun eğitimine aktarılmaktadır. Kızlar daha ergenliğin başlangıcında hemen nişanlanmakta kısa süre içerisinde evlendirilmektedir (Yüksel & Yüksel 2014). Choe ve ark. (2005) göç esnasında çocuk evliliklerin de kentlere taşındığını bildirmektedir. Yoksul aileler, kız çocuklarını erken yaşta evlendirerek aile masraflarını azaltmanın yanı sıra başlık parası olarak aile gelirine katkı sağlayabilmektedir (Kaptanoğlu & Ergöçmen 2012). Literatür incelendiğinde (Avakyan & Davis 2013; Taylor et al 2015; UNICEF 2016; Efevbera 2017b), genelde ekonomik durumu kötü olan geri kalmış ülkelerde daha sıklıkla karşılaşıldığı gibi kültürel olarak da kabul görebilmektedir (Avakyan & Davis 2013). Efevbera (2017b) çalışmasında, Batı Afrika'da 2 kadından birinin 15-16-17 yaşlarında ekonomik ve kültürel nedenlerle istemleri dışında evlilik yapmaya zorlandıklarını bildirmiştir (Efevbera 2017b).

Ekonomik refah arttıkça erken yaşta yapılan evliliklerin de aynı oranda düştüğü belirlenmiştir (Boran et al 2013). Soylu ve arkadaşlarının (2013) çalışmasında ekonomik düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarının erken evlendirildiğini, bu çocukların çoğunluğunun hiç eğitim görmedikleri benzer şekilde annelerinin de hiç eğitim görmediği ve okuryazar olmadığı belirlenmiştir (Soylu ve Ayaz 2013). Ülkemizde, kırsal alanda yaşayan ve eğitim düzeyi düşük olan kız çocukları daha fazla erken evlenme riski ile karşı karşıya kalmaktadırlar (Kaptanoğlu & Ergöçmen 2012; Yüksel & Yüksel 2014). Çalışmalarda ataerkil toplumlarda karar verici olan babanın okur yazar olmaması, erken evlenme riskini arttırabileceği bildirilmiştir (Kaptanoğlu ve Ergöçmen 2012; Yüksel & Yüksel 2014).

Çocuğun eğitim durumu ve devamlılığı evlilikler için hem neden hem de sonuç olarak ele alınabilir. Luseno (2017) gerçekleştirilecek okul destek programlarının, çocuğun okulu bırakmasını engellerken eğitim kazanımını arttırdığını, aynı zamanda erken evliliği ve gebeliği geciktirdiğini belirtmektedir (Luseno 2017).

Geleneksel Kabuller ve Dini İnançlar: Pakistan'da kız çocuklarının erken evliliğinin nedenlerini inceleyen çalışma sonuçları bu nedenlerin geleneksel uygulamalar, dini inançlar, geleneksel kültür ve aile onurunun korunması gerekçelerinden kaynaklandığını göstermiştir (Lane 2011). Nepal'de ise kız çocuklarının erken evliliğinin önlenmek ve azaltmak amacı ile eğitim olanaklarını arttırılmasına rağmen erken evliliklerin devam etmesi geleneklerle açıklanmıştır (Ji 2013). Amerika ve İngiltere gibi gelişmiş ülkelerde ise erken evlilikler geri kalmış ülkelere göç eden ailelerde gerçekleşmektedir (Shaw 2001; Ngo 2002; Gangoli et al 2009). İngiltere'de erken evliliklerle ilgili yapılan çalışmada Hindistan, Pakistan ve Bangladeş'ten gelen göçmenlerin erken evlilikle geleneksel varlıklarını devam ettirdikleri belirtilmiştir (Gangoli et al 2009). Shaw (2001) çalışmasında, Pakistan'dan İngiltere'ye göç etmiş ailelerin ikinci nesilleri, evlilik seçimlerinde kültürel tercihlerini sürdürdüğünü, özellikle genç yaşta evliliklerin geleneksel olarak onaylandığı, akraba evliliklerinde kuzenle evliliklerin devam ettiği bildirilmiştir. Bangladeş'te yapılan çalışma ise, kadının erken evlilik ve gebeliğinin belirleyici faktörlerinin eğitim, ailenin gelir düzeyi ve dini inançlar olduğu belirtilmiştir (Obaida-Nasrin & Rahman 2012).

Türkiye Büyük Millet Meclisi raporunda (2009), çocuk yaşta evlilik nedenlerin toplumun dini inanç ve geleneklerine göre, kızların belirli süre için emanet olduğu ve kızın asıl yerinin eşinin yanı olduğu düşüncesi, gözü açılmadan evlendirilmesinin gerektiği, kızlar küçük yaşta evlendirilirse kocasına itaat ve yeni yaşamına daha kolay uyum sağlayacağına, bir an önce evlendirilirse cinsel taciz ve şiddetten korunabileceğine, genç kızların evlilik dışı ilişkiye girmelerine ve hamile kalmalarına engel olacağı düşüncesi yaygın olduğunu bildirmiştir. Özcebe ve Biçer (2013)'ün Güneydoğu Anadolu'da yaptıkları çalışmada, aşiretlerin kan bağına dayalı olduğu, bu yapı

içerisinde akraba evliliğinin üstün tutulduğu, çok sayıda çocuğa ihtiyaç duyulduğu ve geleneksel bakış açısı ve doğurganlık nedenleriyle kız çocukların erken yaşta evliliğe zorlandığı belirtilmiştir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, erken evliliklerin nedenlerinden biridir. Geleneksel toplumlarda kadınlar için belirlenen roller vardır. Kadının yaşına bakılmaksızın bu rolleri yerine getirmesi beklenir (Aydemir 2011). Erken yaş evlilikte çocuklarına ilişkin annelerin söz hakkı bulunmamaktadır. Çünkü Anne de kendi rızası olmadan evlendirilmiştir ve doğal olarak da bu anneden olan kız çocuğunun da geleceği hakkında söz hakkı yoktur (Kara 2015).

Aile İçi Şiddet: Aile içi şiddet, cinsel istismara maruz kalma, huzursuz kavga ortamı, baskı, sevgiden yoksun olma, üvey anne/baba varlığı çocuğu erken evliliğe itmekte, hatta bu durum çözüm ya da kaçış yolu olarak görülmektedir (Mihçioğur et al 2010; Gök 2016). İran'da yapılan çalışmada benzer şekilde kız çocuklarının aile içi baskıdan kurtulmak için erken evliliğe yönelebildikleri bildirilmektedir (Montazeri et al 2016).

Doğal Felaketler ve Savaşlar: Savaş ve doğal afetler beraberinde yoksulluk ve ekonomik zorlukların yaşanmasına neden olabilmektedir. Bosna Hersek, Afganistan'daki savaşlar, ayrıca Kenya'daki kuraklığa bağlı kıtlık örneklerinde insanlar ciddi sorunlar yaşamışlardır. Bu durumlarda evlilik ekonomik gelir olarak görülmüştür. Felaketler nedeniyle kimsesiz kalan bireyleri korumaya yönelik evlilikler de gerçekleştirilmektedir. Savaş ve felaketlerin diğer yansıması tecavüzün önlenmesi amacıyla kız çocuklarının erken evlendirilmesi olarak görülebilmektedir (Aydemir 2011).

Savaş nedeni ile Türkiye'ye 1 Eylül 2016 itibariyle 2.728.726 mülteci gelmiştir. Yabancı gelin sayısı ise 22 bin 583 olmuştur. Bunlar toplam gelinlerin %3,8' ini oluşturmuşlardır. Gelinlerin uyruklarına bakıldığında ise Suriyeli gelinler 6 bin 495 kişidir (TÜİK 2017). Letsch (2014)'in ülkemizdeki Suriyeli kadınlara ilişkin makalesinde Türk kadınlarının görüşleri şu şekildedir:

“Suriyeliler geldiğinden beri kocalarımız canavarlara dönüştü artık ikinci bir eş getirmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Bizi yemek veya ev işi gibi en ufak şeylerden dolayı tehdit ediyorlar”

“Bazıları çocukları yaşında kızlarla evleniyor”

“Bugünlerde çok fazla Suriyeli gelin var”

“Şiddet arttı. Kadınlar sırf kocalarını kaybetmemek için bugünlerde her şeye katlanıyor”

Suriyeli kadınların daha sadık, daha itaatkâr olduklarını için Türklerle evlenen Suriyeli kadınların sayısı her gün artmakta, çoğu yasal kayıt olmaksızın bunu yapmakta. "Hiçbirinin pasaportu olmadığından bu düğünlerin hiçbiri resmi değildir ve imam nikahlıdır (Letsch 2014).

Erkek egemenliği ve ataerkil toplum yapısı: Erkek egemenliği ve ataerkil toplum yapısı erken evlilikleri destekleyebilmektedir. Malatyalı (2017) çalışmasında erkeklerin, kızların çocuk yaşta evlenmelerine kadınlardan çok daha olumlu tutuma sahip olduklarını belirtmiştir. Erkek egemenliği ve cinsiyet eşitsizliğini destekleyenlerin, kız çocukların evliliklerine karşı daha olumlu oldukları ifade edilmiştir. Bu insanların bu tür evlilikleri meşrulaştırmak için kadınlara yönelik düşmanca tavırlar sergileyebildikleri belirtilmiştir (Malatyalı 2017).

Diğer Nedenler: Erken yaşta kızlara “yaşın geçerse seni kimse almaz”, “evde kalırsın”, “bahtın kapanır”, “bir an önce evlen ve çocuk yap” gibi ifadeler kullanılarak toplumsal baskı kurulması diğer bir etkidir (Mihçioğur et al 2010; Yiğit 2016). Daha da travmatik olanı ise kız çocuk tacize veya tecavüze uğradığında tecavüzcüsüyle ya da hemen başka birisiyle evlendirilmeye zorlanmasıdır (Mihçioğur et al 2010). Ayrıca karar verebilme, problem çözme ve eleştirel düşünme becerileri konularında yeterince yaşam becerilerinin olmaması, özerkliğinin gelişmemesi, erken evlilik yapmalarına neden olan en önemli faktördür (Montazeri et al 2016). Kendi rızası olmadan zorla yaptırılan bu evlilikte, eşini seçim hakkı da elinden alınmaktadır (Boran et al 2013).

Erken Evliliklerin Olumsuz Etkileri

Kız çocukların biyo-psikososyal gelişimlerini tamamlamadan evlendirilmeleri birçok olumsuzluk yaşamalarına neden olmaktadır (Soylu & Ayaz 2013). Hindistan Batı Bengal kırsalında Ghosh ve arkadaşları (2017) yürüttükleri çalışmada yaş ortalaması 16 olan kadınların evliliklerinin başlangıcında uyum problemi yaşadıkları bildirilmiştir (Ghosh et al 2017). Benzer şekilde Güneş

ve arkadaşları (2017) çiftlerin uyumunun bozulmuş olduğu, bunun en önemli nedenlerinin de çocukluk çağı ruhsal travması, çocuk yaşta gebe kalma, cinsel istismar ve cinsel şiddete maruz kalma olduğunu belirtmişlerdir (Güneş et al 2016). Güney Asya'da yapılan çalışmalarda da bu tür evliliklerin eş şiddeti açısından risk faktörü olduğunu belirtmişlerdir (Kidman 2016; Youth et al 2016). Çocuk eşten, erkek yaşının çok daha fazla olduğu durumlarda hem kadın hem de koca birbirlerini anlamakta güçlük yaşamaktadır (Kara 2015). Bazı ülkelerde evlenmeden çiftler birbirlerini görmemektedir. Literatürde evlilik öncesi eşlerin evlenmeden birbirlerini tanımamalarının daha fazla aile içi çatışma ve şiddete neden olabildiği bildirilmektedir (Kidman 2016).

Kadın sağlığına Etkileri

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) 2013 verilerine göre, adölesan kadınların %3'ü bir canlı doğum yapmış olup, %1'i ise araştırma tarihinde ilk çocuğuna gebedir (TNSA 2013). Ülkemizde olduğu gibi dünyanın her yerindeki bu kadınlar üreme sağlığı sorunlarına çok daha erken yaşta maruz kalmaktadırlar. Bunlar, gebelik ve doğumun yol açtığı komplikasyonlar, Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (CYBE) ve uzun süreli etkileri, servikal kanser, anne ve bebek ölümleridir. Bunların yanı sıra, erken başlayan cinsel yaşam, doğurganlık sürecinin de erken başlamasına neden olmakta beraberinde de çok sayıda doğum ve aşırı doğurganlığa ilişkin birçok kadın sağlığı sorunlarını da kaçınılmaz kılmaktadır (USAID 2012; Coşkun et al 2016; Osakinle et al 2017).

Cinsel sorunlar; ilk cinsel birlikteliğin çok erken yaşlarda deneyimlenmesi cinsel yaşamı olumsuz etkilemektedir. Özellikle kızların eşlerinin kendilerinden çok daha büyük olmaları durumunda cinsel uyumsuzluk ve cinsel sorunlar yaşanabilmektedir. Güneş ve arkadaşlarının (2016) çalışmasında erken yaşta evlenen çocukların, evliliğin ilk gecesi eşiyle cinsel ilişkide zorluk yaşama sıklığının kontrol grubuna (18 yaş ve üzeri evlenen kadınlar) oranla 3 kat daha fazla olduğu bildirilmiştir (Güneş et al 2016).

Aile Planlaması ve Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar; çocuk yaşta yapılan evliliklerin beraberinde getirdiği diğer bir sorun ise bu kadınların aile planlaması konusunda yeterince bilgilerinin olmamasıdır. Bu durum kız çocuklarının istenmeyen gebelik riskini arttırmaktadır. İstenmeyen gebelikler ise henüz bu sorumluluğu almaya hazır olmayan kadının sorunlar yaşamasına, fiziksel psikolojik hatta ölüm gibi risk faktörlerine maruz kalmasına neden olabilmektedir (Aydemir 2011; Malatyali 2014). Bu kadınlarda HIV enfeksiyonuna maruz kalma ve postnatal depresyon riski de daha yüksek oranlarda görülebilmektedir (Kidman 2016). Erken yaş evliliklerin yaygın olduğu ülkelerden biri olan Hindistan'da Dutta ve arkadaşları (2017) kadınların eşlerine güvenmeleri, erkeklerin kondom kullanmamaları, aşırı alkol ve uyuşturucu kullanmaları nedeni ile kadınların hızla artan HIV insidansı riski ile karşı karşıya olduklarını bildirmişlerdir (Dutta et al 2017). Benzer şekilde Afrika'da yaşlı kocalarının daha önce cinsel partnerlerinin olması veya çok eşliliğin varlığı, kızların fiziksel, hijyenik yetersizliği, vajinal veya servikal Herpes simpleks virüsü tip 2, gonore ve klamidya gibi diğer cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların daha sık görülmesine neden olmaktadır. Ayrıca CYBE, konjenital yenidoğan enfeksiyonları ve körlük gibi yenidoğanlar üzerinde olumsuz etkilere neden olabilmektedir (Nuar 2009).

Adölesan Gebelik ve Bebeğin Gelişme Geriliği; Sahra altı Afrika'da 16 bölgede yapılan kesitsel çalışmada 37.558 anne ve bebek incelenmiştir. Efevbera ve arkadaşları (2017a) çocuk yaşta evlenen kadınlarla, annesinden daha geç evlenen kadınlar ve bu kadınlardan dünyaya gelen çocuklar karşılaştırılmıştır. Gelişme endeksine göre erken yaşta evlenen kadın gelişimi, annesine göre %25 daha geri kalmıştır ve bu annelerden dünyaya gelen bebekler ise annesine göre %29 gelişim geriliğine sahiptir (Efevbera et al 2017a). Erken yaş gebelikler hem adölesan annenin hem de bebeğin gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Servikal Kanser; erken evlilikler ve beraberinde eşlik edebilecek düşük sosyo-ekonomik durum servikal kanser riskini arttırmaktadır (Bayo et al 2002; Osakinle & Tayo-Olajubutu 2017). Afrika'nın çeşitli bölgelerinde özellikle Mali'de serviks kanserinin yaygın olarak görülmektedir.

Nedeni düşük sosyo-ekonomik durumla birlikte genital hijyenin yetersiz olduğu çocuk evlilikler, sağlık hizmetlerine erişimin yetersizliği ve birden çok seks partnerine sahip olan kocalara sahip olunmasıdır (Nour 2006). Tebeu ve çalışma ekibi (2009) araştırmalarında sekiz gelişmekte olan ülkeden 1864 serviks kanseri vakası ve 1719 kontrol grubu ile çalışmıştır. Çalışmaya katılan vaka grubunun cinsel yaşamı 17 yaşından önce başlamıştır. Erken evlenen ve erken cinselliğe başlayan vaka grubunun kontrol grubuna göre servikal kanseri riskinin 2,5 kat daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tebeu et al 2009). Khalaf ve arkadaşlarının (2015) çalışmasında 20-30 yaş arasında her biri, ≤ 18 yaşında evlilik yapan ve evlilik süresi 10 yıldan fazla olan 200 kadının pap smear sonuçlarını incelemiştir. Erken evliliğin, anormal pap smear sonuçlarıyla güçlü ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Khalaf 2015). Erken yaş evlilikte erken yaşta cinsel ilişkiye başlama ve koitus sıklığının serviks kanseri oluşumunda belirleyici olduğu ve risk oluşturduğu bildirilmiştir (Karimi Zarchi et al 2010; Khalaf 2015; Jain et al 2017).

5. Sonuç ve Öneriler

Ülkemizde ve dünya ülkelerinde erken evlilik sorunları devam etmekle birlikte, alınan yasal önlemler ve sözleşmeler ile bu sorunların yaşanmasına engel olunamamaktadır. Bu sorunların gelişmekte ve geri kalmış yoksul ülkelerde daha yoğun yaşanmasının en önemli nedenleri gelenek, inanç, din, toplumsal cinsiyet, eğitim yetersizliği, savaşlar ekonomik ve kültürel etmenlerdir. Gelişmiş ülkelerdeki erken evlilik oranları yine yoksul ülkelere göç eden toplumlardan kaynaklanmaktadır.

Erken yaşta evliliklerin en önemli sonuçları arasında cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, gebelikten korunma yöntemleri hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları için istenmeyen gebelik yaşama riski yer almaktadır. Bu küçük kadınlar fizyolojik ve psikolojik olarak henüz anne olmaya hazır olmadıklarından postpartum depresyon riskleri daha yüksek olup, daha fazla cinsel sorun yaşamaktadırlar. Erken yaşta gebe olmaları hem kendi hem de bebeğinin gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Tüm Dünya ülkelerinin sorunu olan çocuk yaşta yapılan evlilikler, devlet politikaları ve yasal düzenlemelerle önlenmeye çalışılmıştır. Ancak bu yasa ve belirlenen politikalarla çocukları koruma altına alma çabaları, sorunun çözülmesinde yetersiz kalmıştır. Devletlerin toplumu bilinçlendirmesi, toplumsal duyarlılığı güçlendirilmesi ve bu konuda geliştirilecek projeleri desteklemesi son derece önemlidir. Hemşireler ve diğer sağlık profesyonelleri ise, toplumun eğitiminde etkin rol alabilmelidir. Erken yaşta evliliklerin nedenleri ve sonuçlarını kavrayarak, yaşanabilecek sorunları öngörebilmelilerdir. Hemşireler bu sorunun kadını yaşam boyu etkileyeceğini ve yaşamlarının her döneminde bakıma ihtiyaç duyabileceğini bilerek, tanı, tedavi, danışmanlık ve bakımda etkin rol alabilmelilerdir. Hemşirelerin toplumun bu konuda farkındalığını arttırmak için geleneksel ailelerin ve çocuklarını bu konuda bilinçlendirmede etkin rol almaları, eğitim programları düzenlemeleri önerilmektedir.

Kaynaklar

- Avakyan & Davis (2013). A More Equal Future: A MenCare Manual to Engage Fathers to Prevent Child Marriage in India. World Vision, Promudo, & MenCare. 1-54.
- Aydemir, E. (2011). Evlilik mi evcilik mi? Erken ve zorla evlilikler: Çocuk gelinler. International Strategic Research Organization (USA).
- Bayo, S., Boxch, X., Sanjose, S., Munoz N., Combata A., Meijer C. (2002). "Risk factors of invasive cervical cancer in Mali". *International Journal of Epidemiology* 31:202-9.
- Boran, P., Gökçay G., Devocioğlu E. Çocuk Gelinler. *Marmara Medical Journal*. (2013); 26:58-62.
- Burcu, E., Yıldırım, F., Sırma, Ç. S., & Sanyaman, S. (2015). Çiçeklerin Kaderi: Türkiye'de Kadınların Erken Evliliği Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Bilig*, 73, 63.
- Choe, MK., Thapa, S., Mishra, V. Early Marriage and Early Motherhood In Nepal. *J biosoc Sci*. 2005; 37:143-62.

- Coşkun, A. (2014). Toplumsal Açından Çocuk Yaşta Evlilikler Gerçeği: Hemşire ve Ebenin Sorumluluğu The Truth of Child Marriage in a Social Context: Responsibilities of the Nurse and Midwife. *Hemşirelikte Eğitim Ve Araştırma Dergisi*. 11 (3): 3-10.
- DİKASUM (2013), Diyarbakır Kadın Sağlığı Sorunları Araştırma Merkezi 28 Ocak 2013 Raporu. <http://www.cocukhaklarizleme.org/diyarbakir-kadin-sorunlarini-arastirma-uygulama-merkezi-dikasum> Erişim: 09.11.2017.
- Diyapoğlu, M., Yıldırım, F., Purutçuoğlu F., (2017). Kız Çocuklarının Erken Evliliklerini Önlemede Erkeklerin Rolü. *Dergi park*.
- Dutta, T., Singh, S. K., Mondal, S. K., Paul, L., Dutta, T., Singh, S., ... & Paul, L. (2017). Individual and Contextual Factors Associated with Married Women's HIV Status in India, National Family Health Survey-3. *IRA International Journal of Education and Multidisciplinary Studies (ISSN 2455-2526)*, 6(1), 31-55. doi:<http://dx.doi.org/10.21013/jems.v6.n1.p3>
- Efevbera, Y., Bhabha, J., Farmer, P. E., & Fink, G. (2017a). Girl child marriage as a risk factor for early childhood development and stunting. *Social Science & Medicine*, 185, 91-101. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2017.05.027>
- Efevbera, Y., (2017b). Experiences of Early and Forced Marriage in Conakry, Guinea: An Exploratory Study. *Journal of Adolescent Health*, 60(2), S107. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jadohealth.2016.10.391>
- Gangoli G., McCarry M. & Razak A., (2009) Child Marriage or Forced Marriage? South Asian Communities in North East England. *Children and Society*; 23: 418-429.
- Ghosh, S., Lahiri, S., & Datta, N. (2017). Understanding Happiness and Psychological Wellbeing Among Young Married Women in Rural India. *Journal of Comparative Family Studies*, 48(1), 4
- Güneş, M., Selçuk H., Demir, S., İbiloğlu A., Bulut M., Kaya M., Yılmaz, A., Atı A., Sör, A., (2016). Marital harmony and childhood psychological trauma in child marriage. *Journal of Mood Disorders*, 6, 63–70. <https://doi.org/10.5455/jmood.20160425100345>
- Gök, M., (2016) Child marriages in Turkey with different aspects. *International Journal of Human Sciences*, (13):2222-2231.
- International Center for Research on Women (ICRW). (2007). New insights on preventing child marriage. A global analysis of factor sand programs; 6-10. <http://resourcecentre.savethechildren.se/sites/default/files/documents/1815.pdf> Erişim Tarihi: 14.12.2017
- Jain, S., Kurz, K., & Global, a. (2007). New Insights on Preventing Child Marriage, (April). Retrieved from <http://www.icrw.org/docs/2007-new-insights-preventing-child-marriage.pdf>
- Jain, A., Ganesh, B., Bobdey, S. C., Sathwara, J. A., & Saoba, S. (2017). Sociodemographic and clinical profile of cervical cancer patients visiting in a tertiary care hospital in India. *Indian journal of medical and paediatric oncology: official journal of Indian Society of Medical & Paediatric Oncology*, 38(3), 291. doi: [10.4103/ijmpo.ijmpo_20_16](https://doi.org/10.4103/ijmpo.ijmpo_20_16)
- Ji Y, (2013). Negotiating Marriage and Schooling: Nepalese Women's Transition to Adulthood.
- Kahalaf, MK., Rasheed, FA., Hussain, SA., (2015). Association between Early Marriage and Other Sociomedical Characteristics with the Cervical Pap Smear Results in Iraqi Women. *Advances in Sexual Medicine*, 5, 73-82. <http://www.scirp.org/journal/asm> <http://dx.doi.org/10.4236/asm.2015.54009>
- Kaptanoğlu, Yüksel İ, Ergöçmen B. Çocuk gelin olmaya giden yol. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi* 2012;15(2):129-161.
- Kara B, (2015) Değişen aile dinamikleri açısından erken yaşta evlilikler sorunu ve toplumsal önemi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20:59-72.
- Karimi Zarchi M, Akhavan A, Gholami H, et al. (2010) Evaluation of cervical cancer risk factors in women referred to Yazd-Iran hospitals from 2002 to 2009. *Asian Pac J Cancer Prev*, 11:537–538.
- Kılıç A. (2012). “Çocuk Gelin Sorunu”, *Eğitim Dergisi (İnsan Hakları Eğitimi)*, Sayı:33 <http://www.egitim.gen.tr/tr/index.php/arsiv/sayi-31-40/sayi-33-insan-haklari-egitimioacak-2012/721-cocuk-gelin-sorunu> Erişim: 09.12.2017.
- Kidman R, (2016) Child marriage and intimate partner violence: a comparative study of 34 countries. *Int J Epidemiol*, 1-14.
- Köse N, (2014). Acarlar Belediyesinde okul Terkleri ve devamsızlık sorunu Adnan Menderes Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Aydın.

- Lane, S., (2011). *Stealing Innocence: Child Marriage and Gender Inequality in Pakistan*. Plan International. Finland and Abo Academy University.
- Letsch, C., (2014) Syria's refugees: fears of abuse grow as Turkish men snap up wives. *The Guardian*, www.theguardian.com/world/2014/sep/08/syrian-refugee-brides-turkish-husbands-marriage
- Luseno, WK., Zhang, L., Iritani, B. J., Hartman, S., Rusakaniko, S., & Hallfors, D. D. (2017). Influence of school support on early marriage experiences and health services utilization among young orphaned women in Zimbabwe. *Health care for women international*, 38(3), 283-299. <https://doi.org/10.1080/07399332.2016.1191494>
- Osakunle, E.O. and Tayo-Olajubutu, O. (2017). Child Marriage and Health Consequences in Nigeria. *American Scientific Research Journal for Engineering, Technology, and Sciences (ASRJETS)*, 22–28.
- Malatyalı, M.K. (2014). Türkiye’de çocuk gelin sorunu. *Nesne Psikoloji Dergisi*.3:27-38.
- Malatyalı, M. K., Kaynak, B. D., & Hasta, D. (2017). A Social Dominance Theory Perspective on Attitudes Toward Girl Child Marriages in Turkey: The Legitimizing Role of Ambivalent Sexism. *Sex Roles*, 1-10. doi: 10.1007 / s11199-017-0750-2
- Mıhçıokur, S, Erbaş F, Akın A, (2010). Çocuk gelinler ve beklenen olumsuz sonuçları. *Sağlık ve Toplum*: 1:3-12.
- Montazeri, S., Gharacheh M, Mohammadi N, Rad IA, Ardabili HE, (2016) Determinants of early marriage from married girls’ perspective in Iranian setting: a qualitative study. *J Environ Public Health*, 8615929.
- Ngo, B. (2011) Contesting ‘Culture’: The Perspectives of Hmong American Female Students On Early Marriage. *Anthropology and Education Quarterly*, 33 (2): 163-188.
- Nour, N. M. (2009). Child marriage: a silent health and human rights issue. *Reviews in obstetrics and gynecology*, 2(1), 51. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2672998>
- Nour, N. M. (2006). Health consequences of child marriage in Africa. *Emerging infectious diseases*, 12 (11), 1644. doi: [10.3201 / eid1211.060510](https://doi.org/10.3201/eid1211.060510)
- Sabancıoğlu, S. Taşkın Yılmaz F. Ar E. Çakmaktepe G, (2016). Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddete ve Şiddette Mesleki Role İlişkin Tutumları, Benlik Saygıları ve Etkileyen Faktörler, *Hemşirelikte Eğitim Araştırma Dergisi*, 13 (1):35-43.
- Shaw, A, (2001) Kinship, Cultural Preference and Immigration: Consanguineous Marriage Among British Pakistanis. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 7(2): 315–334.
- Sivashloğlu, S, (2015) Ergen Gebelerin Sosyodemografik Özellikleri Ve Kendilik Algıları. Gazi Üniversitesi Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Pediatri Anabilim Dalı, Ankara.
- Soylu N. Ayaz M, (2013) Adli değerlendirme için yönlendirilen küçük yaşta evlendirilmiş kız çocuklarının sosyodemografik özellikleri ve ruhsal değerlendirmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*.; 14:136-144.
- Özcebe H. Biçer B.K. An important female child and women problem: child marriages. *Turk Pediatri Ars*. 2013; 86-93.
- Taylor, A., Lauro, G., Segundo, M., & Greene, M. (2015). marriage in Brazil i i. *Promundo*. Retrieved from://resourcecentre.savethechildren.net/node/9368/pdf/shegoeswithmyboat_childadolescentmarrriagebrazil.pdf
- Tebeu PM, de Bernis L, Doh AS, et al. (2009) Risk factors for obstetric fistula in the far north province of Cameroon. *Int J Gynaecol Obstet*, 107:12–15.
- TBMM-Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu. (2010). “Erken yaşta evlilikler hakkında inceleme yapılmasına dair rapor/2010”. Erişim Tarihi: 04.10.2017
- TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Erken Yaşta Evlilikler Hakkında İnceleme Yapılmasına Dair Rapor. Ankara, TBMM. 2009 https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/docs/komisyon_rapor.pdf Erişim Tarihi: 04.10.2017.
- Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2013) Ankara. http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2008/data/TNSA-2008_ana_Rapor-tr.pdf
- TÜİK. Çocuk gelinlere ilişkin kamuoyu duyurusu. 2014. www.tuik.gov.tr/duyurular/duyuru_2860.pdf?utm_source=twitterfeed&utm. Erişim Tarihi: 03.11.2017.
- Türk Medenî Kanunu, (2011). Kanun No. 47212001. Kabul Tarihi : 22.11.2001. <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4721.html>. Erişim: 04.11.2017.
- UNICEF. The state of the world’s children 2016: a fair chance for every child, (2016) http://www.unicef.org/publications/files/UNICEF_SOWC_2016.pdfErişim Tarihi:03.11.2017

- USAID-United States Agency International Development (2012) "Ending child marriage and meeting the needs of married children: the usaid vision for action". October. <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/PDACU300.pdf> Erişim Tarihi: 04.11.2017.
- United Nations Population Found-UNFPA. (2012). *Marrying too Young: End Child Marriage*. New York: The United Nations Population Fund. <https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/MarryingTooYoung.pdf> Erişim Tarihi: 04.11.2017.
- Youth, KM., Crandall AA, Cheong YF, Osypuk TL, Bates LM, Naved RT et al. (2016). Child marriage and intimate partner violence in rural Bangladesh: a longitudinal multilevel analysis. *Demography*, 53:1821-1852.
- Yakit E. Coşkun A. M. (2014) "Toplumsal açıdan çocuk yaşta evlilikler gerçeği: Hemşire ve ebeğin sorumluluğu". *Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 11 (3): 3-10.
- Yüksel, H., Yüksel M, (2014). Çocuk ihmali ve istismarı bağlamında Türkiye'de çocuk gelinler gerçeği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5:1-24.
- Wodon, Q., Tavares, P., Fiala, O., Nestour, A. L. E., & Wise, L. (2017). Child Marriage Laws and Their Child Marriage Laws and Their. *ECPAT International*, (October), 1–10. October, 1–10.

Extended English Summary

Introduction

Child marriages continue to be a problem not only of our country but of the whole world. Legally, children are being protected. Despite legislation and penal sanctions in our country and in the world countries, marriages in childhood cannot be prevented. Early marriages, which are infringements of human rights, cause physiological, psychological, economic and health problems due to the fact that children are not yet completing their development. This problem is important for the presentation of nursing care and counseling services, because it affects the health of the woman multi-dimensionally throughout her whole life. For this reason, the study will focus on the prevalence of child marriages and will be discussed within the framework of women's health.

Objective: The study was conducted to examine the effects of childhood marriages on women's health.

Materials and methods: Between 25 October and 9 November 2017, using the keywords "Early marriages", "Child brides", "forced marriages" and "Women's Health", Google academic by searching, 56 articles were included in the study.

Findings: Every marriage made under the age of eighteen is called "early marriage", "child marriage", "child brides". According to a research report of the Grand National Assembly (2012), marriages under 18 in our country are about 40% in total marriages. The number of child marriages is 5.5 million. Early marriage in our country According to TÜİK, the proportion of marriages of girls (16-17 age group) in total official marriages is 5.8% in 2014 and 5.2% in 2015.

The results of the study of Köse (2014), Sivashoğlu (2015) and the report of the "Metropolitan Municipality Women's Issues Research and Application Center" (2013) in Diyarbakır are reflected in the statistics and the existence of under 15-year-old marriages shows. According to the 2016 report prepared by UNICEF in the light of the results of world countries, the country ranked first in early marriage ratios is Central Africa (58%) in 2010-2015. Chad is second (48%) and third is South Sudan (40%). According to this report data for Turkey is 15%. When the literature (Avakyan and Davis 2013, Taylor et al. 2015, UNICEF 2016, Efevbera 2017) is examined, early marriages are more frequent in the underdeveloped countries where the general economic situation is bad and they are accepted culturally (Avakyan & Davis 2013).

When the causes of their marriages are examined; it was observed that early marriages were more frequent in families with low educational levels (Yüksel & Yüksel 2014). It has been reported that the father who is the decision maker in the patriarchal societies during his studies is illiterate and may increase the risk of premature marriage (Kaptanoğlu & Ergöçmen 2012, Yüksel & Yüksel 2014). The results of the study, which did not address the causes of early marriage, show that traditional practices, religious beliefs, traditional culture, and the protection of family dignity stem from the reasons for it (Lane 2011). Another reason is gender inequality and causing children to be married out of their own accord (Land 2015). Girls exposed to domestic violence and extreme pressure are reported to be able to advance to early marriage to get rid of this condition (Montazeri et al 2016). Natural disasters and wars, male domination and patriarchal society structure are among the causes of child marriage (TÜİK 2017, Malatya 2017).

Efevbera (2017) reported that in West Africa, one in two women was forced to marry at 15, 16, and 17 years of age for economic and cultural reasons. In terms of women's health, Güneş et al. (2016) reported that the frequency of sexual intercourse difficulties with these women was marginally higher (3 times) than the control group. In addition, according to the information obtained from the literature included in the study, the effects of early marriages and women's health can be listed as follows.

- Inadequate about family planning (Aydemir 2011, Malatya 2014),
- They should be vulnerable to sexually transmitted infections (STDs) (Nuar 2009; Kidman 2016; Dutta et al 2017)
- Exposure to unwanted pregnancies,
- Inability to obtain services from the health institution due to problems related to women's health as there is no legal marriage
- Increased risk of cervical cancer (Bayo et al 2002, Tebeu et al 2009, Osakunle & Tayo-Olajubutu 2017; Jain et al 2017).
- Increased risk of premature birth (Efevbera et al 2017),
- These mothers have a tendency to develop physical retardation in their babies,
- At the same time, childhood women also have less physical development than their mothers (Efevbera et al 2017)
- Increased risk of death at birth,
- To have a risk of giving too many births (Özcebe & Berber 2013),
- Exposure to sexual violence (Jain Kurz & Global, 2007, Kidman 2016, Youth et al 2016),
- Sexual health problems (Sun 2016).

The fact that these marriages are not legal makes it difficult to diagnose the risks that children may encounter and to provide nursing and counseling services by nurses.

Conclusions: The results of early marriages on women's health can affect not only their current lives but also their future life span. Nurses should be able to take an active role in diagnosis, treatment, counseling and care by knowing the causes and consequences of early marriage and knowing that the problems that can be prevented and affected will affect the woman throughout life and that these women may need care at every stage of their life.